

RÁMEC NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ PRO OBDOBÍ 2021-2023

(účinný od 1. července 2021)

Úvod a cíl

Tento Rámec Národního programu Životní prostředí (dále jen „Rámec“) je nadstavbou dokumentu Národní program Životní prostředí. Rámec zavádí prioritní témata, která budou předmětem podpory z Národního programu Životní prostředí (dále jen „NPŽP“) v následujícím tříletém období. Volba prioritních témat se opírá o státní politiku životního prostředí České republiky a reaguje na aktuální potřeby či ohrožení. K jednotlivým prioritním tématům Rámec přiřazuje konkrétní aktivity, které budou v daném období podporovány, a to včetně plánované alokace a orientačního harmonogramu.

Cílem Rámce je poskytnout potenciálním žadatelům o podporu z NPŽP strategický dokument pro střednědobé plánování jejich aktivit a umožnit jim tak kvalitní přípravu jejich záměru.

Prioritní téma: Boj se suchem a kvalita vod

Toto prioritní téma v sobě spojuje dvě hlavní oblasti: adaptační opatření reagující na změnu klimatu, kdy se v uplynulých letech stále více setkáváme s projevy sucha, a opatření na snížení znečištění podzemních a povrchových vod. Jedná se o podporovanou oblast s celkovou plánovanou alokací 759,1 mil. Kč ve sledovaném období.

Podporovaná opatření pro boj se suchem se zaměřují především na zajištění dodávek kvalitní pitné vody obyvatelům, na udržitelné hospodaření s vodou, ale také na podporu zpracování krajských plánů pro zvládnutí sucha a stavu nedostatku vody.

V České republice je vodou z veřejných vodovodů zásobováno 95 % obyvatel (MŽP, Zpráva o životním prostředí České republiky 2019, s. 30). 39 % obyvatel je zásobováno pitnou vodou vyrobenou z podzemních zdrojů, 38 % obyvatel z povrchových zdrojů a 23 % obyvatel ze smíšených zdrojů. Ze sítí veřejných vodovodů 4 073 zásobovaných oblastí bylo v roce 2019 provedeno 37 179 odběrů, jejichž rozbořením bylo získáno 1 205 798 hodnot jakosti pitné vody. Limity zdravotně významných ukazatelů limitovaných nejvyšší mezní hodnotou byly překročeny v 1 987 případech. Mezní hodnoty ukazatelů jakosti charakterizujících především organoleptické vlastnosti pitné vody a přírodní složení vody nebyly dodrženy v 5 703 nálezech. Četnost nedodržení limitních hodnot klesá s rostoucím počtem zásobovaných obyvatel (SZÚ Praha, Zpráva o kvalitě pitné vody v ČR za rok 2019, s. 1). Pro projekty řešící

zásobování obyvatel pitnou vodou v odpovídající jakosti počítá Rámec s kontinuální výzvou s alokací 450 mil. Kč, díky níž by mělo být nově vybudováno či zregenerováno 400 vodních zdrojů (nejčastěji vrtů). Pro zdroj těchto finančních prostředků je plánováno alternativně využít OPŽP 2021–2027.

Podíl připojených obyvatel České republiky na kanalizační síť s čistírnou odpadních vod je 83 %. Přestože se počet čistíren odpadních vod stále zvyšuje, přetrvávajícím problémem zůstává nedokončené odkanalizování menších obcí (pod 2 000 ekvivalentních obyvatel) (MŽP, Zpráva o životním prostředí České republiky 2019, s. 31). Aby bylo možné řešit nevyhovující stav čištění odpadních vod i tam, kde není vhodné použít centrální či semicentrální systém, počítá Rámec s podporou decentrálních systémů pomocí domovních čistíren odpadních vod, které jsou vhodné zejména pro malé obce s roztroušenou zástavbou či pro odlehlé lokality. Na tuto aktivitu je vyčleněno formou kontinuální výzvy 300 mil. Kč, a také v případě této výzvy je pro zdroj finančních prostředků plánováno alternativně využít OPŽP 2021 – 2027. Z této alokace by mohlo být vybudováno až 2 500 domovních čistíren odpadních vod, jež zajistí spolehlivé čištění odpadních vod pro cca 12 500 obyvatel.

Pro projekty zacílené na zlepšení a optimalizaci hospodaření s pitnou vodou při zvládnání sucha a stavu nedostatku vody prostřednictvím zpracování Plánů pro zvládnání sucha pro rozhodování komisí pro zvládnání sucha a stavu nedostatku vody je vyčleněna výzva s alokací ve výši 9,1 mil. Kč, jež zajistí zpracování až 14 Plánů pro sucho.

Podporovaná aktivita	Předpokládaná alokace	Předpokládaný termín vyhlášení
Budování a regenerace zdrojů pitné vody pro obce	450 mil. Kč	3Q 2021
Zajištění průzkumu, navržení a realizace technických prací (např. vrtů) pro rozšíření možnosti zásobování obyvatelstva pitnou vodou a tím zajištění dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství v lokalitách, kde je pitné vody nedostatek nebo kde je pitná voda dodávána v některých ukazatelích v neodpovídající jakosti.		(kontinuální výzva)
Soustavy domovních čistíren odpadních vod (DČOV)	300 mil. Kč	3Q 2021
Prevence či omezení znečištění povrchových a podzemních vod z komunálních zdrojů prostřednictvím realizace soustav DČOV do kapacity 50 EO pro budovy využívané k rodinnému bydlení a budovy ve vlastnictví obce, a to v oblastech, kde není z technického či ekonomického hlediska výhledová možnost připojení nemovitostí ke stokové síti zakončené centrální ČOV.		(kontinuální výzva)

Podporovaná aktivita	Předpokládaná alokace	Předpokládaný termín vyhlášení
Krajské plány pro zvládnání sucha a stavu nedostatku vody Zlepšení a optimalizace hospodaření s pitnou vodou při zvládnání sucha a stavu nedostatku vody prostřednictvím zpracování Plánů pro zvládnání sucha pro rozhodování komisí pro zvládnání sucha a stavu nedostatku vody.	9,1 mil. Kč	2Q 2021
Celková alokace	759,1 mil. Kč	Celkem

Prioritní téma: Životní prostředí v lidských sídlech a zdraví

Toto prioritní téma s celkovou plánovanou alokací 1 031 mil. Kč je zaměřeno na zlepšování životního prostředí v lidských sídlech, městech a obcích, aktivity vhodně doplňují jiné dotační tituly a vycházejí ze zkušeností z předchozích výzev NPŽP. Podporována jsou opatření napříč různými oblastmi.

Pro obce ležící na území národních parků, které mají specifické potřeby v oblasti životního prostředí, dopravy, cestovního ruchu a nutnosti usměrňování pohybu návštěvníků (o. p. s. České Švýcarsko, Studie potřeb obcí v regionu NP České Švýcarsko, s. 29) jsou připraveny 2 výzvy s celkovou alokací 400 mil. Kč, ve kterých je podporováno široké spektrum opatření od podpory informačních center po budování obecní a návštěvnické infrastruktury. Speciální je v této výzvě možnost získat podporu na spolufinancování projektů primárně financovaných z OPŽP.

Pro zlepšení životního prostředí v obcích a jejich okolí, k vytvoření kvalitního veřejného prostoru, k vyrovnání teplotních extrémů, ke zlepšení kvality ovzduší a k zadržování vody, jsou připraveny dvě kontinuální výzvy na výsadbu stromů s celkovou alokací 350 mil. Kč, díky níž by mělo být vysázeno až 110 tis. stromů.

Podporu odstraňování nepovolených „černých skládek“ zajistí kontinuální výzva s alokací 50 mil. Kč na katastrálním území obcí s rozšířenou působností, jejichž původce není znám. Díky této výzvě dojde k odstranění až 500 „černých skládek“.

Ke zlepšování kvality ovzduší prostřednictvím snižování emisí ze stacionárních zdrojů přispěje kontinuální výzva s celkovou alokací 30 mil. Kč. To umožní snížit emise zápachu či těžkých kovů u cca 10 větších zdrojů znečištění,

Dále se mezi podporované aktivity řadí rozvoj environmentálního vzdělávání předškolních dětí a žáků základních škol prostřednictvím přírodních zahrad pro účely EVVO, kdy se počítá s jednou výzvou s alokací 100 mil. Kč. Tato částka umožní realizovat více než 200 nových přírodních zahrad u mateřských či základních škol.

V rámci tohoto prioritního tématu je dále podporováno zavádění vybraných dobrovolných nástrojů. Prvním z nich je Pakt starostů, kde jsou připraveny dvě výzvy s celkovou alokací 10 mil. Kč. Budou zpracovány nové či aktualizované stávající Akční plány pro udržitelnou energii a klima, budou organizovány Místní dny pro klima a energii atd. Druhým je ocenění v soutěži Zelená stuha (každoroční ocenění všech vítězů krajských kol soutěže Vesnice roku za uplynulý rok – celková alokace kontinuální výzvy 21 mil. Kč). Pro děti z oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší je připravena podpora ozdravných pobytů s ekologickým výukovým programem (výzva s celkovou alokací 60 mil. Kč, tj. pětidenní pobyt až pro 30 000 dětí).

Podporovaná aktivita	Předpokládaná alokace	Předpokládaný termín vyhlášení
Přírodní zahrady Podpora rozvoje environmentálního vzdělávání a výchovy u předškolních dětí a žáků základních škol s vyšším využíváním kontaktu s přírodním prostředím.	100 mil. Kč	3Q 2022
Obce v národních parcích Podpora různých aktivit v obcích ležících na území národních parků.	200 mil. Kč 200 mil. Kč	3Q 2021 3Q 2023
Pakt starostů a primátorů pro klima a energii Podpora zapojení měst a obcí ČR do iniciativy Paktu starostů a primátorů pro klima a energii zaměřené na snižování emisí skleníkových plynů a zvyšování odolnosti vůči negativním dopadům změny klimatu.	5 mil. Kč 5 mil. Kč	4Q 2021 4Q 2022
Zelená stuha Podpora udržitelného užívání venkovské krajiny, péče o zeleň a zlepšování životního prostředí na území malých obcí, které uspěly v soutěži Zelená stuha, včetně podpory účasti v mezinárodní soutěži Entente florale.	21 mil. Kč	1Q 2022 (kontinuální výzva)
Ozdravné pobyty Podpora na zajištění realizace ozdravných pobytů s ekologickým výukovým programem pro žáky, kteří navštěvují předškolní zařízení a základní školy v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší.	60 mil. Kč	2Q 2022

Podporovaná aktivita	Předpokládaná alokace	Předpokládaný termín vyhlášení
Výsadba stromů		
Podpora individuální výsadby stromů, která přispěje k vytvoření kvalitního veřejného prostoru, k vyrovnání teplotních extrémů, ke zlepšení kvality ovzduší a k zadržování vody.	200 mil. Kč	3Q 2021 (kontinuální výzva)
Podpora výsadby stromů (prostřednictvím grantového schématu), která přispěje k vytvoření kvalitního veřejného prostoru, k vyrovnání teplotních extrémů, ke zlepšení kvality ovzduší a k zadržování vody.	150 mil. Kč	3Q 2021 (kontinuální výzva)
Odstraňování nepovolených „černých skládek“, včetně zajištění nakládání s odpadem	50 mil. Kč	4Q 2021 (kontinuální výzva)
Podpora odstraňování nezákonně soustředěného odpadu na katastrálním území obcí s rozšířenou působností, jejichž původce není znám, včetně zajištění správného nakládání s tímto odpadem.		
Snižování emisí ze stacionárních zdrojů	30 mil. Kč	4Q 2021 (kontinuální výzva)
Zlepšení kvality ovzduší tam, kde jsou překračovány imisní limity a udržení jeho kvality tam, kde je dobrá. Podpora zejména snižování emisí těžkých kovů a pachových látek.		
	635 mil. Kč	2021
	186 mil. Kč	2022
	200 mil. Kč	2023
Celková alokace	1 021 mil. Kč	Celkem

Ostatní podporované aktivity

Na ostatní podporované aktivity, které nejsou přímo zahrnuty do některého z prioritních témat, avšak představují nedílnou součást NPŽP, je vyčleněna plánovaná alokace 1 245 mil. Kč.

Jedná se o podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zejména pro děti v předškolním věku, žáky a studenty, s přihlédnutím k aktuálním tématům. Cílem je zabezpečit dlouhodobé fungování systému EVVO a zároveň jeho otevřenost novým přístupům, jak je popsáno ve Státním programu EVVO a EP na léta 2016-2025. Plánovány jsou dvě výzvy s celkovou alokací 65 mil. Kč. 32 mil. Kč je vyčleněno na „Pilíře EVVO“, v rámci nichž budou realizovány dlouhodobé environmentální vzdělávací a osvětové programy a akce celorepublikového či nadregionálního významu a dosahu, budou zpracovány metodiky a evaluace v oblasti EVVO. 33 mil. Kč je pak vyčleněno na „Národní síť EVVO“, v rámci níž bude podpořeno až 400 tis. výchovně vzdělávacích environmentálně zaměřených hodin budou proškoleni lektori a učitelé,

Podporu systému pro zpracování vozidel s ukončenou životností (autovraků). resp. zpracování odpadů (komodit) z těchto autovraků v zařízeních oprávněných k recyklaci nebo energetickému využití, zajistí výzva s celkovou alokací 160 mil. Kč. Díky této výzvě dojde k ekologické likvidaci v průměru 250 tis. autovraků v zařízeních, která odpovídají nejlepším dostupným technikám.

S cílem zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území a podporu biodiverzity, dále pak s cílem zajištění uceleného státního vlastnictví pozemků v těchto územích a s cílem zmenšení rozsahu území se vznikem nároku na vyplácení újmy, budou podpořeny také výkupy pozemků ležících v těchto územích. V rámci kontinuální výzvy s celkovou alokací 100 mil. Kč může stát vykoupit až 540 ha pozemků.

Rámeček počítá také s podporou aktivit vedoucích k ochraně ozónové vrstvy Země s plánovanou alokací 20 mil. Kč, která je určena zejména na likvidaci halonů, které byly dříve využívány v protipožární ochraně, ale také fluorovaných skleníkových plynů, a na vybudování školicích center pro nakládání s těmito látkami. V rámci této částky může být sebráno a zneškodněno až 32 tis. kg regulovaných látek či dojde k podpoře vybavení sběrných míst.

Podporu opatření vyplývající ze schválených programů zlepšování kvality ovzduší zajistí výzva s alokací 100 mil. Kč. Díky této výzvě budou zřízena nová pracovní místa či uzavřeny DPP a DPČ v rámci příslušných organizačních útvarů krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností, pro pracovníky, kteří se budou podílet na zpracování Akčního plánu a jeho implementaci.

Pro kofinancování a předfinancování (formou půjčky) projektů podaných v rámci OPŽP je připravena kontinuální výzva s alokací 800 mil. Kč. Výzva bude zacílena především na menší obce a žadatele, kteří z objektivních důvodů s financováním projektů mají potíže.

Podporovaná aktivita	Předpokládaná alokace	Předpokládaný termín vyhlášení
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty – Pilíře EVVO Podpora přípravy, koordinace a rozvoje dlouhodobých environmentálních vzdělávacích a osvětových programů a akcí celorepublikového, případně nadregionálního významu a dosahu.	32 mil. Kč	1Q 2023
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty – Národní síť EVVO Podpora realizace denních i pobytových ekologických výukových programů pro žáky mateřských škol, základních škol a středních škol a podpora vzdělávání lektorů a pedagogů	33 mil. Kč	2Q 2022
Podpora systému pro zpracování vozidel s ukončenou životností (autovraků) Podpora kompletního zpracování autovraků, resp. zpracování odpadů (komodit) demontovaných v oprávněných zařízeních ke zpracování autovraků, a následné předání těchto odpadů k recyklaci nebo energetickému využití.	80 mil. Kč 80 mil. Kč	4Q 2021 4Q 2023
Výkupy pozemků ve zvláště chráněných územích Podpora výkupu pozemků ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech, včetně území navržených a oznámených k vyhlášení.	100 mil. Kč	3Q 2021 (kontinuální výzva)
Ochrana ozónové vrstvy Země Podpora systému zpětného sběru, ukládání a likvidace regulovaných látek a chladiv poškozujících ozónovou vrstvu Země a fluorovaných skleníkových plynů, spolu s vybudováním školicích středisek pro nakládání s regulovanými a dalšími látkami.	20 mil. Kč	1Q 2022
Podpora opatření vyplývajících ze schválených programů zlepšování kvality ovzduší Zlepšení kvality ovzduší urychlením realizace opatření vyplývajících z programů zlepšování kvality ovzduší – aktualizace 2020 prostřednictvím Akčního plánu	100 mil. Kč	1Q 2021

Podporovaná aktivita	Předpokládaná alokace	Předpokládaný termín vyhlášení
a prostřednictvím podpory personálních kapacit na plnění opatření dle Akčního plánu.		
Kofinancování a předfinancování OPŽP	800 mil. Kč	3Q 2021 (kontinuální výzva)
	1 080 mil. Kč	2021
	53 mil. Kč	2022
Celková alokace	112 mil. Kč	2023
	1 245 mil. Kč	Celkem

Aktualizace a změny Rámce

Rámec je schvalován ministrem životního prostředí, který je po projednání poradou vedení, vyžadují-li to okolnosti, oprávněn rozhodnout o doplnění dalších aktivit či upravit stávající, případně rozhodnout o zrušení výzvy. Termín předpokládaného vyhlášení výzvy je indikativní, může se stejně jako plánovaná alokace změnit. Rozhodné podmínky podpory vč. výčtu podporovaných aktivit jsou vždy stanoveny vyhlášením výzvy.

Příloha

- Tabulky s přehledem výzev